

דומנבקה

(Domanovka). עיר נפה במחוז גולטה (Golta) שבטרנסניסטריה, כ-125 ק"מ מצפון מזרח לאודסה, אחד משלושת המחנות לרצח המונים שהוקמו באוקטובר 1941 במחוז גולטה בפקודת הממונה על המחוז אלוף-משנה מודסט איסופסקו. מנובמבר 1941 עד ינואר 1942 רוכזו בדו' 20,000 יהודים מאוקראינה שהובאו מאודסה, מאוצ'קוב (Ochakov) ומברזובקה (Berezovka) שבדרום טרנסניסטריה, שרידי מסע השמדה של אינזצגרופה D. ביניהם היו גם יהודים רבים שנמלטו מבסרביה. בדצמבר 1941 פקד איסופסקו לרצוח את היהודים והם נרצחו ברירות בקבוצות של 500 נפש. ברציחות ההמונים השתתפו ז'נדרמים וחיילים רומנים, אנשי המיליציה האוקראינית, וכן זונדרקומנדו R של הגרמנים המקומיים אנשי פומי (Volksdeutsche Mittelstelle, Vomi); מוסד שאירגן את כול המוסדות שטיפלו בפולקסדויטשה שמחוץ לרייך, וב-1941 סונף לס"ס). כ-18,000 יהודים נרצחו אחרי ששדדו מהם את כול חפציהם, גופותיהם לא נקברו ונשארו בשדה טרף לכלבים. בפברואר 1942 נסתיים מסע הרציחות. אחרי אותו מועד עדיין הגיעו למחנה השיירות האחרונות של יהודים מאודסה והסביבה, והם ניצלו מהשמדה מיידית. נתפסו גם כ-60 יהודים מבסרביה והועברו לדו'. לא היו עוד רציחות, אך הרעב, הקור והמחלות המשיכו להפיל חללים בקרב הניצולים מגל הרציחות הראשון.

האסירים, כ-2,000-3,000 במספר, נדחסו בשתי אורוות הרוסות, בדירי חזירים ובכמה בתים הרוסים בלי גג. המגורשים לא הורשו לצאת מן המבנים המזוהמים, ורק אותם שעדיין היו כשירים לעבודה נשלחו לעבודת כפייה וקיבלו מעט אוכל. השאר גוועו ברעב – כמה עשרות ביום. מראה האסירים היה כה מבעית – חולים, ערומים, אכולי תולעים ועכברושים – עד כי ביום ביקורו של גאורגה אלכסיאנו, מושל טרנסניסטריה, בדו' בקיץ 1942 נצטוו היהודים לצאת את המחנה ולהתרחק ממנו שישה ק"מ כדי שלא יראה אותם. השליטה במחנה היתה בידי ז'נדרמים רומנים. עם הפשרת השלגים נבחרה קבוצה של 60 יהודים לקבור את גוויות הנרצחים בהרג הגדול כדי למנוע מגיפות. חודשיים ארכה שריפת הגוויות בעצים ובנפט לאחר שסודרו בשכבות. יחידות ביטחון של זונדרקומנדו T ביקשו וקיבלו מן הז'נדרמים הרומנים מאות יהודים ורצחום בקרבת המחנה. בסוף 1942 נותרו בדו' כ-1,000 יהודים, רובם נשים. בראשית 1943 נשלחו רובם למחנה אקמצ'טקה (Akhmetchka) ושם נרצחו, וכן נרצחו כ-250 יהודים, בהם 50 ילדים, שחמקו מן המשלוח. בראשית מרס חצתה יחידת ס"ס את נהר בוג ורצחה כמה עשרות יהודים מאוקראינה.

ב-28 במרס 1944 שיחרר הצבא הסובייטי את דו', ובאותו יום נותרו בה בחיים כ-500 יהודים, רובם מגורשים מרומניה. בית-הדין העממי בבוקרשט דן את איסופסקו למוות, ואולם, גזר הדין הומתק למאסר עולם.

